

Kenniswerkplaats **Tienp^xus**

*Verslag Vaderschaps-
conferentie 29 juni 2011,
Bijlmer Parktheater*

Welkom

Dagvoorzitter Tariq Yousif opent de conferentie. Hij vat het doel van de conferentie samen: het thema vaderschap ontleden en invulling geven aan beleid.

Inleiding wethouder Andrée van Es

De wethouder constateert dat er veel vrouwen in de zaal zitten (ongeveer de helft van de aanwezigen is vrouw). Zij vindt dat veelbelovend en verwarrend.

Ze begint met een herinnering aan wat haar eigen vader haar heeft meegegeven in de opvoeding. Hij heeft haar en haar zus altijd de boodschap gegeven dat het belangrijk was dat ze voor zichzelf konden zorgen en dat ze als vrouwen op eigen benen moesten kunnen staan. In die tijd was dat nog niet vanzelfsprekend, en ze is hem daar dankbaar voor. Betrokken en aanwezige vaders zijn belangrijk voor kinderen. Ze dragen bij aan het zelfbeeld, zelfrespect en de zelfwaardering van hun kinderen. De wethouder heeft met haar zoon zelf meegemaakt, wat het is om zonder

vader op te groeien, en ze gunt iedereen een vader. Maar moeders zijn ook belangrijk, en nog steeds komt de opvoeding vaak grotendeels op de moeder neer. Misschien ligt dat aan vrouwen zelf, die mannen niet genoeg ruimte geven; misschien hebben de vaders zelf geen rolmodel gehad of hebben ze geen zin in de opvoeding.

In elk geval moet vaderschap bespreekbaar gemaakt worden. Vaders voelen zich wel degelijk verantwoordelijk voor hun kinderen. Tegelijkertijd is het lastig om grip te krijgen op het opvoeden in een maatschappij die verandert en die steeds nieuwe eisen stelt. Hoe kun je rolmodel zijn als verwachtingen onduidelijk zijn en als de patronen steeds veranderen? De wethouder spreekt van onbeholpen ouderschap.

Sommige ouders zijn te beschermend voor hun dochters, waardoor die in een gesloten gemeenschap opgroeien en te maken krijgen met een identiteitscrisis. Ouders hebben de verantwoordelijkheid om hun kinderen goed voor te bereiden op hun rol als burger en hen de vrijheid te geven om zich te ontwikkelen. Er zijn nog steeds mannen en vaders die hun dochters en vrouwen belemmeren te gaan werken. Instituties zullen hun toegankelijkheid moeten vergroten, want er zijn nog steeds teveel bolwerken van oude witte mannen. Bij dit alles geldt dat kansen van kinderen voorop gesteld moeten worden. Een begin van een oplossing ligt volgens de wethouder in gedeeld burger-

schap. Wat ons bindt is de toekomst van onze kinderen. We hebben elkaar nodig en moeten met elkaar in gesprek, ook over moeilijke onderwerpen als religie en man-vrouw-verhoudingen. Daarvoor is hoffelijkheid nodig.

Round Table 1: Wat is vaderschap? Caribische vaders

Een aantal ervaringen en bevindingen:

- Angst hoort bij vaderschap. De angst dat er iets gebeurt, dat je het niet goed doet als vader.
- Je wilt het beter doen dan je eigen vader. Je spiegelt je aan hem: hoe ga jij het anders doen?
- Het is moeilijk om feedback te krijgen op je vaderschap. We moeten met elkaar praten, naar elkaar luisteren, lezen...
- In mijn eigen opvoeding stond discipline centraal. Zelf probeer ik onvoorwaardelijke liefde te geven, een warm thuis te bieden, en ruimte te geven om fouten te maken. Dat is nodig om kinderen te laten leren. Ik wil dat mijn kinderen zichzelf kunnen zijn.
- Het besef van wie mijn vader was begint nu pas te komen. Pas als je zelf ouder wordt, snap je je eigen vader. De verwachtingen die ik vroeger van hem had, stel ik nu aan mezelf. Mijn vader was erg jong toen hij vader werd, en ik begrijp nu dat hij niet aan mijn verwachtingen kon voldoen. Ik hoop dat ik transparanter ben naar mijn kinderen, maar ik vind het moeilijk. Ik denk niet dat ik het beter kan dan hij.
- Mijn vader is degene die mij gevormd heeft, in positieve en negatieve zin. Positief is dat hij mij naar school heeft gestuurd. Negatief is dat hij me sloeg. Pas recentelijk ben ik daarover heen gegroeid. Ik ben naar hem toegegaan en heb de relatie hersteld. Ik heb hem toen voor het eerst in mijn leven omhelsd. Ik begrijp nu dat hij emotioneel op slot zit. Zelf heb ik mijn eigen dochter ook verwaarloosd, maar ik heb nu aan mezelf gewerkt en haar mijn excuses aangeboden.
- Ik heb mijn dochter, die nu zestien is, twee keer gezien. Een keer bij haar geboorte, en een keer toen ze vijf was, omdat ik een privé-detective had ingeschakeld. Ik kan geen vader zijn, want ik heb geen contact met mijn kind.
- Er is geen verschil in de vaders en de moederrol. Er moet evenwicht zijn, van de vader mag niet verwacht worden dat hij altijd de strengere is.
- Vaders zijn belangrijk voor dochters. Je laat haar een voorbeeld zien van wat zij van een man kan verwachten. Dat vormt haar.
- Ik zie steeds vaker jonge vaders achter de kinderkarren. In mijn tijd was dat not done. Ik vind dat goed.
- It takes a village to raise a child, hoor je wel, maar hier is geen village. Je moet het zelf doen. leuke dingen doen in de familiekring, en met elkaar praten.

Presentatie Verwey-Jonker Instituut en Hogeschool Inholland

Link naar powerpointpresentatie

Round Table 2: Wat is vaderschap? Marokkaanse vaders

Abdellah Dami leidt de round table in met een persoonlijk verhaal over zijn eigen ouders.

Aan deze round table neemt slechts een vader deel. Het was moeilijk om Marokkaanse mannen te vinden die openlijk in deze setting over het vaderschap wilden praten. Het is een moeilijk onderwerp.

Een aantal bevindingen en ervaringen:

- Ik zie eigenlijk geen verschillen met de Caribische vaders in de invulling van het vaderschap. Hoogstens dat in de Marokkaanse cultuur alleenstaand ouderschap minder voorkomt en dat er minder sprake is van afwezige vaders.
- Communicatie is belangrijk. Kinderen en ouders, mannen en vrouwen moeten goed communiceren.
- De band met mijn vader is goed. Het enige dat hij beter had kunnen doen, was meer betrokken zijn bij de schoolcarrière van zijn kinderen. Ik kwam na het basisonderwijs op een LTS terecht, terwijl er veel meer inzet. Ik heb dat later zelf ingehaald, maar neem het hem

kwelijk dat hij dat heeft laten gebeuren. Ik ben zelf wel heel betrokken bij de schoolprestaties van mijn eigen kinderen.

- Bij andere Marokkaanse vaders zie ik ook dat ze te weinig betrokken zijn bij school. Ik spreek ze daar ook op aan en probeer dat te corrigeren via mijn stichting.
- Religie is belangrijk voor mij. Het geeft mij richting in mijn leven. Mijn religie heeft mij behoed voor verkeerde keuzes: verkeerde vrienden, alcohol, drugs... Dat heb ik allemaal nooit gedaan. Ik hoop dat ook aan mijn kinderen te kunnen doorgeven.
- Ik maak in de opvoeding geen verschil tussen mijn dochter en mijn zonen, maar ik ben naar mijn dochter toe wel beschermender en let beter op haar. Ik denk dat veel vaders dat hebben.

Panel met Peter Tromp, Abdellah Mehrzaz, Kha- dija Bentaber en Waldy Neijhorst

Stelling 1 De overheid heeft geen rol in vaderemancipatie.

- Instellingen zijn over het algemeen wel erg vrouwgeoriënteerd. Dat zie je bijvoorbeeld in het circuit rond tienermoeders. Rond die moeders is een heel hulpverleningscircuit opge-

bouwd, maar bij elke tienermoeder hoort een vader en ook die heeft hulp nodig.

- De overheid moet faciliteren, voorwaarden scheppen. Ervoor zorgen dat vaders met elkaar in gesprek komen en elkaars verhalen horen.
- Er hoeven geen ingewikkelde constructies te komen; de overheid kan voorwaarden creëren zodat vaders lokaal, informeel en laagdrempelig van ervaringen kunnen wisselen en nieuwe kennis kunnen opdoen.
- De rollen van mannen veranderen. Daar moeten mannen en vrouwen zich bewust van worden.
- De overheid heeft zich de afgelopen decennia hard gemaakt voor vrouwenemancipatie. Daarop is beleid ontwikkeld en er zijn goede resultaten geboekt. We moeten daar een voorbeeld aan nemen.

Stelling 2 Vaders mogen zich niet verschuilen achter culturele mythes

- Verschuilen is te negatief. Dat doen ze niet bewust, ze hebben die mythes van huis uit meegekregen. Voor hen zijn het geen mythes.
- Het zijn geen mythes. Je gezinsleven is je basis. Die mythes geven je kracht.
- De tweede generatie worstelt met het zoeken naar een balans tussen de islamitische normen en

waarden, en de Nederlandse opvoeding. Marokkaanse vrouwen definiëren hun rol nog heel erg vanuit de Marokkaanse context: koken, voor het gezin zorgen, et cetera. Het is heel moeilijk om daar tegenin te gaan.

- Belangrijk is te leren communiceren. Als je het moeilijk hebt val je terug op wat je van huis uit kent. Als wij onze kinderen zo opvoeden dat ze zich bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid, grenzen aan kunnen geven en met elkaar praten, zijn we al een heel stuk verder.
- Ja, vaders verschuilen zich vaak achter mythes, maar dat komt vaak ook doordat ze zich niet goed raad weten met een ander alternatief. En bovendien ontbreekt het veel ouders aan vaardigheden om te kiezen welke invulling van hun rollen bij hen past en welke invulling niet.

Stelling 3 Vaderemancipatiebeleid is een druppel op de gloeiende plaat

- Vaders zijn belangrijk in de ontwikkeling van hun kinderen. Zelf hebben de mannen er ook belang bij dat ze bij hun kinderen kunnen zijn. En dat ze niet tegengehouden worden door vastgelegde rolpatronen. Het is een begin, maar deze bewustwording kan ons een heel eind op weg helpen om daadwerkelijk wat te bereiken.

- Ja, het is een druppel op een gloeiende plaat. Daarom: draai die kraan open. Dan kun je écht wat doen.

Wil je nog iets kwijt?

- Veel vaders belemmeren de ontwikkeling van hun vrouwen en dochters in hun opvoeding. Zij belemmeren hiermee de emancipatie van vrouwen. Maar omdat deze vrouwen ook opvoeders (zullen) zijn, zetten mannen zichzelf klem, doordat zij rolpatronen en traditionele opvattingen doorgeven aan de volgende generatie. Deze opvattingen zijn vaak in het nadeel van vrouwen, maar dwingen mannen ook in bepaalde rollen en patronen die hen geen keuzevrijheid laten. We zijn al een tijd bezig met de emancipatie van vrouwen. Maar we kunnen vrouwen niet laten emanciperen, zonder in gesprek te gaan met de mannen en hen mee te nemen in dat proces. En omgekeerd. Mannen en vrouwen hebben elkaar nodig.

- We hebben veel energie en tijd gestoken in de emancipatie van vrouwen. De emancipatie van vaders en mannen is ook heel belangrijk, maar laten we daar niet in doorschieten en te vergeten dat we ook aandacht besteden aan de vrouwenemancipatie.

De conferentie was georganiseerd in opdracht van DMO door Diversion (Bureau voor maatschappelijke innovatie).

<http://www.diversion.nl/project/conferentie-vaderemancipatie/>